

Informatiedocument voor Gemeenten: Afvoeren van Mest en Sloop van Stallen in het Kader van de LBV en LBV-plus

Informatiedocument d.d. 1 mei 2025

Aanleiding

Om gebruik te kunnen maken van één van de vrijwillige beëindigingsregelingen zoals de Landelijke Beëindigingsregelingen Veehouderijlocaties (LBV of LBV-plus), moeten de stallen worden gesloopt en de mest van het bedrijf worden afgevoerd. Dit informatiedocument is gemaakt om gemeenten te ondersteunen bij hun rol hierin door inzicht te geven in de specifieke regels en verplichtingen omtrent het afvoeren van mest en de sloop van stallen.

Vraagstelling: Wat zijn de spelregels vanuit de LBV en LBV+ regelingen met betrekking tot het afvoeren van mest en de verplichte sloop van de stallen.

Deelvragen die hierbij centraal staan zijn:

- Wat zijn de concrete verplichtingen ten aanzien van het afvoeren van mest en de sloop van stallen?
- Moet alle mest en alle gebouwen verwijderd worden? Welke specifieke aandachtspunten zijn er, bijvoorbeeld met betrekking tot zonnepanelen of de mogelijkheid tot hergebruik van een stal?
- Welke aspecten moeten gemeenten controleren bij de uitvoering van deze regelingen?

Inhoudsopgave

1. Spelregels: Afvoeren van Mest	2
1.1 Termijn	2
1.2 Mestopslagfaciliteiten volledig leeg	2
1.3 Uitzondering (Bezinklaag)	2
2. Spelregels: Sloop van Stallen	2
2.1 Omvang	2
2.2 Termijn	3
2.3 Uitzondering (Slopontheffing)	3
3. Specifieke Aandachtspunten	3
3.1 Moet alles weg?	3
3.2 Zonnepanelen op stallen	4
3.3 Hergebruik van bestaande stallen – hoe zit het met subsidie?	4
3.4 Maatwerk niet mogelijk	4
3.5 Combinatie met andere regelingen	4

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

4. Rol en verantwoordelijkheden van gemeenten	5
5. Checklist voor gemeenten bij sloopverificatie	5
6. Voorkomen van overmatig uitrijden van mest.....	6
7. Bronnen en extra links	7

1. Spelregels: Afvoeren van Mest

1.1 Termijn

Deelnemers aan de LBV en LBV+ hebben na ondertekening van de overeenkomst met RVO een termijn van twaalf maanden om alle landbouwhuisdieren en alle vaste en verpompbare mest van de betreffende locatie te verwijderen. Hoewel twaalf maanden op het eerste gezicht een ruime periode lijkt, is het van belang te realiseren dat de deelnemende veehouders deze tijd ook nodig hebben voor een zorgvuldige planning van de bedrijfsbeëindiging. Een cruciaal aspect hierbij is de afstemming met de gemeente over de noodzakelijke aanpassing van het omgevingsplan. Het regelen van deze Omgevingsplanwijziging en het ontwikkelen van een toekomstplan voor de vrijkomende locatie kunnen aanzienlijke tijd in beslag nemen, waardoor een proactieve aanpak van de veehouder essentieel is. Hiernaast is het zaak dat de gemeente snel handelt om vertraging te voorkomen.

1.2 Mestopslagfaciliteiten volledig leeg

De regels schrijven voor dat alle vaste en verpompbare mest volledig van de locatie verwijderd moet zijn. Dit betekent dat ook alle mestopslagfaciliteiten, zoals mestkelders en silo's, compleet leeg moeten zijn. Zelfs als de ondernemer een ontheffing heeft voor de sloop van de mestkelder of mestsilo, geldt de verplichting tot volledige lediging. Na deelname aan de regeling is het herintroduceren van mest op de locatie alleen toegestaan indien het nieuwe omgevingsplan en de omgevingsvergunningen activiteiten anders dan veehouderij toestaan. Deze strikte eis tot volledige mestverwijdering is bedoeld om elke mogelijkheid tot voortzetting van landbouwactiviteiten te voorkomen en om de doelstellingen van de regeling, namelijk het definitief beëindigen van de veehouderij op de betreffende locaties om stikstofemissies te reduceren, te waarborgen.

1.3 Uitzondering (Bezinklaag)

Een specifieke uitzondering op de regel van volledige mestafvoer geldt voor de niet-verpompbare bezinklaag die zich in de mestkelders kan bevinden. Deze bezinklaag hoeft niet direct binnen de eerste twaalf maanden na ondertekening van de overeenkomst te worden verwijderd. De verplichting tot verwijdering van deze bezinklaag is gekoppeld aan de sloop van de stallen en dient plaats te vinden binnen de totale termijn van 28 maanden na ondertekening van de overeenkomst. Deze gefaseerde aanpak erkent de praktische uitdagingen die gepaard gaan met het verwijderen van de bezinklaag en sluit dit logischerwijs aan bij de meer omvangrijke sloopwerkzaamheden.

2. Spelregels: Sloop van Stallen

2.1 Omvang

De LBV en LBV+ vereisen dat alle productiecapaciteit die gebruikt is voor de diercategorieën die onder

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

de regelingen vallen verwijderd wordt. Voor de LBV betreft dit melkvee, varkens, kippen en kalkoenen. De LBV+ omvat naast deze categorieën ook vleeskalveren. De sloopverplichting strekt zich uit tot alle relevante productiecapaciteit. Dat zijn in ieder geval alle diervverblijven, mestopslagplaatsen en voeropslagplaatsen. Dit brede toepassingsgebied van de sloopverplichting is bedoeld om een volledige stopzetting van de veehouderijactiviteiten op de locatie te garanderen. Hierdoor wordt voorkomen dat deelnemers infrastructuur behouden die in de toekomst mogelijk weer voor veehouderij gebruikt zou kunnen worden. Zodoende wordt de doelstelling van de regeling duurzaam nagestreefd.

2.2 Termijn

Voor de sloop van de relevante agrarische gebouwen geldt een termijn van 28 maanden na ondertekening van de overeenkomst met RVO. De termijn van 28 maanden erkent de complexiteit van het sloopp proces, waarbij verschillende stappen moeten worden doorlopen. Zoals het aanvragen van de benodigde vergunningen, het uitvoeren van een asbestinventarisatie en mogelijk een flora en fauna quickscan. Het tijdig in gang zetten van deze voorbereidende stappen is essentieel om de sloop binnen de gestelde termijn te kunnen voltooien.

2.3 Uitzondering (Slooponthefting)

Onder bepaalde voorwaarden is het mogelijk om een slooponthefting aan te vragen bij RVO. Zo'n ontheffing kan worden verleend als de gemeente akkoord gaat met het hergebruik van een bestaande stal voor niet-agrarische activiteiten en het omgevingsplan hierop wordt aangepast. Het is van groot belang dat de gemeente formeel instemt met de nieuwe, niet-agrarische functie en dat deze instemming wordt vastgelegd in een aangepast omgevingsplan. Indien een slooponthefting wordt verleend, ontvangt de deelnemer geen financiële compensatie voor het betreffende gebouw. Bovendien is het van cruciaal belang dat het hergebruik van de stal niet bedoeld is om de bebouwing in stand te houden met het oog op latere deelname aan de regeling "Rood voor Rood". De slooponthefting biedt gemeenten de mogelijkheid om flexibel om te gaan met vrijkomende agrarische bebouwing en deze mogelijk te herbestemmen voor andere, niet-agrarische doeleinden, wat kan bijdragen aan de vitaliteit van het landelijk gebied. De gemeente speelt hierbij een cruciale rol in de beoordeling van de voorgestelde nieuwe functie en de aanpassing van het omgevingsplan. Hierbij dient tevens rekening gehouden te worden met het feit dat de stikstofemissie van de nieuwe activiteit maximaal 15%¹ van de oorspronkelijke emissie van de veehouderij mag bedragen.

3. Specifieke Aandachtspunten

3.1 Moet alles weg?

Met betrekking tot de afvoer van **mest** is het antwoord duidelijk: ja, alle vaste en verpompbare mest

¹ Recente uitspraken van de Raad van State in de zaken over de Amercentrale (ECLI:NL:RVS:2024:4909) en Rendac (ECLI:NL:RVS:2024:4923) hebben de juridische context rondom stikstofemissies aanzienlijk veranderd. Deze uitspraken hebben met name de regels voor intern salderen aangescherpt en het "additionaliteit" vereiste benadrukt. De interpretatie en toepassing van de 15% stikstofemissie-eis voor hergebruik van stallen is complexer geworden. De mogelijkheid om aan deze eis te voldoen door middel van interne saldering zonder natuurvergunning is sterk beperkt, en het aantonen van "additionaliteit" vormt een nieuwe uitdaging voor veehouders die hun stallen willen hergebruiken.

moet binnen de gestelde termijn van twaalf maanden worden afgevoerd. Een uitzondering van de termijn wordt gemaakt voor de niet-verpompbare bezinklaag. Voor de **stallen** geldt dat niet alle gebouwen gesloopt hoeven te worden. Indien een sloopontheffing is verleend door RVO, na goedkeuring van de gemeente, kunnen stallen behouden blijven voor niet-agrarische doeleinden.

3.2 Zonnepanelen op stallen

De financiële compensatie die in het kader van de LBV en LBV+ wordt verstrekt, dekt niet de waarde van eventueel aanwezige zonnepanelen op de te slopen stallen. Voor de veehouder zijn er in principe twee opties. Ten eerste kan een sloopontheffing voor het betreffende gebouw worden aangevraagd. In dat geval wordt er geen compensatie voor het gebouw ontvangen, maar kunnen de zonnepanelen mogelijk behouden blijven. Hierbij is wel de instemming van de gemeente vereist voor een nieuwe, niet-agrarische functie van het gebouw. De tweede optie is dat de veehouder de zonnepanelen voor de sloop demonteert en deze elders herplaatst. De kosten voor deze demontage en herplaatsing zijn voor rekening van de veehouder. *Gemeenten dienen zich ervan bewust te zijn dat de aanwezigheid van zonnepanelen een factor kan zijn in de besluitvorming van de veehouder met betrekking tot de sloop en herbestemming van stallen.* Mogelijk kan de gemeente in bepaalde gevallen meewerken aan een tijdelijke vergunning voor het terugplaatsen van de zonnepanelen op het vrijgekomen terrein, mits dit past binnen het gemeentelijke beleid en de geldende omgevingsplannen.

3.3 Hergebruik van bestaande stallen – hoe zit het met subsidie?

Een bestaande stal kan, na het verkrijgen van een sloopontheffing van RVO, dienen als bijvoorbeeld een loods voor nieuwe, niet-agrarische activiteiten. Essentiële voorwaarden hiervoor zijn de goedkeuring van de gemeente voor de beoogde nieuwe functie en de aanpassing van het omgevingsplan om deze functie mogelijk te maken. Daarnaast geldt de restrictie dat de stikstofemissie van de nieuwe activiteit niet meer dan 15%¹ van de oorspronkelijke emissie van de veehouderij mag bedragen. Bij ontheffing van de sloopplicht, vervalt de vergoeding van het waardeverlies. Een stal bestaat uit een dak, de muren en een vloer (inclusief fundering). Wanneer de ondernemer hier iets van laat staan, komt deze stal niet in aanmerking voor subsidie. Dit staat ook uitgelegd in artikel 5.5.2 van de regelingstekst.

3.4 Maatwerk niet mogelijk

Die optie is er helaas niet. Het kan wellicht onlogisch lijken dat het wel is toegestaan om de hele fundering te verwijderen en een nieuwe op te bouwen, maar dat het laten staan van de bestaande fundering negatieve invloed heeft op de hoogte van de subsidie. Dit is echter inherent aan de opzet van de regeling. De regeling is namelijk bedoeld als tegemoetkoming voor het beëindigen van een veehouderijlocatie en niet ingericht als regeling gericht op het omschakelen naar andere activiteiten. Hierdoor is er geen vergoeding voor het waardeverlies wanneer men een deel van de productiecapaciteit intact laat.

3.5 Combinatie met andere regelingen

De LBV en LBV+ kunnen gecombineerd worden met andere regelingen, zoals de "Rood voor Rood"-regeling, die gericht is op het saneren van vrijkomende agrarische bebouwing in ruil voor de bouw van woningen. Gemeenten dienen echter waakzaam te zijn om te voorkomen dat er dubbele vergoedingen voor sloopkosten worden verstrekt. Het is van belang dat gemeenten duidelijke richtlijnen en procedures hanteren voor de beoordeling van gecombineerde aanvragen om te waarborgen dat de staatssteunregels worden nageleefd en overcompensatie wordt voorkomen. Meer info over de Rood

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

voor Rood regeling vind je [hier](#).

4. Rol en verantwoordelijkheden van gemeenten

Een van de kernverantwoordelijkheden van gemeenten in het kader van de beëindigingsregelingen is het **verwerken van verzoeken tot wijziging van het omgevingsplan en de benodigde vergunningen**. Dit proces dient in gang te worden gezet binnen twaalf maanden nadat de veehouder de overeenkomst met RVO heeft ondertekend. Het doel van de omgevingsplanwijziging is om op de betreffende locatie nooit meer veehouderijactiviteiten toe te kunnen staan. Hierbij is het van belang te benadrukken dat een louter principeverzoek of een zogenaamde Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) niet voldoende is; er dient een formele procedure tot wijziging van het omgevingsplan te worden gestart. Gezien het potentieel hoge aantal verzoeken tot omgevingsplanswijziging, is het raadzaam dat gemeenten zich hierop voorbereiden door gestroomlijnde procedures te ontwikkelen en mogelijk [beleidskaders](#) op te stellen voor veelvoorkomende herbestemmingsscenario's.

Voorafgaand aan de daadwerkelijke sloop van de agrarische gebouwen dienen gemeenten bij de ontvangst van een **sloophmelding te controleren of een asbestinventarisatie is uitgevoerd**. Een dergelijke inventarisatie is verplicht voor alle gebouwen die vóór 1994 zijn gebouwd. Gemeenten dragen de verantwoordelijkheid om toe te zien op de veilige verwijdering van eventueel aanwezig asbest door gecertificeerde bedrijven, ter bescherming van het milieu en de volksgezondheid. Dit vereist een nauwkeurige controle van de sloophmeldingen en mogelijk de handhaving van regelgeving met betrekking tot gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijven.

Na de melding van de veehouder dat de dieren en mest zijn afgevoerd, kan RVO de gemeente verzoeken om de **vee- en mestvrijheid op de locatie te verifiëren**. Hoewel de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de initiële controle op de verwijdering van dieren en verpompbare mest uitvoert, kan RVO aanvullend de gemeente inschakelen voor deze verificatie. Dit benadrukt de noodzaak van goede communicatie en potentiële coördinatie tussen de verschillende instanties die bij de uitvoering van de regelingen betrokken zijn.

Zodra de sloop van de productiecapaciteit is voltooid, dient de gemeente dit te **bevestigen aan RVO**, doorgaans middels een door RVO verstrekte checklist (zie hoofdstuk 5). Deze bevestiging vindt vaak plaats in de fase waarin de aanvraag tot definitieve subsidievaststelling wordt ingediend door de veehouder.

In het geval dat een veehouder een **sloophontheffing** aanvraagt, speelt de gemeente een cruciale rol bij de **beoordeling van de voorgestelde herbestemming**. De gemeente dient te beoordelen of de nieuwe functie niet-agrarisch is en of de stikstofemissie van deze nieuwe activiteit niet hoger is dan 15%¹ van de oorspronkelijke emissie van de veehouderij. Deze beoordeling vereist expertise binnen de gemeentelijke organisatie, mogelijk in samenwerking met de afdelingen milieu en ruimtelijke ordening.

Gedurende het gehele proces is **goede communicatie tussen de gemeente, de veehouder en RVO van essentieel belang**. RVO fungeert als het primaire contactpunt voor zowel de veehouders als de gemeenten, en de VNG biedt gemeenten aanvullende ondersteuning en richtlijnen. Het is raadzaam dat gemeenten een duidelijk aanspreekpunt binnen de organisatie aanwijzen voor alle zaken die met de LBV en LBV+ te maken hebben en een constructieve samenwerking met RVO en de Regionale Uitvoeringsteams (RUT's) nastreven.

5. Checklist voor gemeenten bij sloopverificatie

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

Heeft een veehouder vaststelling van de subsidie aangevraagd bij RVO? Dan vragen zij om een verificatie van de sloop van de productiecapaciteit. Deze [checklist](#) omvat de volgende controlepunten:

- Dat alles wat gesloopt moest worden, is gesloopt;
- Dat het puin van de locatie is verwijderd;
- Wat er gebeurd is met de bezinklaag die niet verpompbaar was.

6. Voorkomen van overmatig uitrijden van mest

Toekomstig overmatig uitrijden van mest wordt in het kader van de LBV en LBV+ voorkomen door een combinatie van maatregelen. De regelingen vereisen een **verplichte en volledige beëindiging van alle veehouderijactiviteiten** op de betreffende locatie, evenals de **afvoer van alle aanwezige mest**. Daarnaast speelt de gemeente een cruciale rol door het **omgevingsplan aan te passen**, waardoor veehouderij op de locatie in de toekomst wordt uitgesloten. Het zogenoemde "beroepsverbod" dat op de deelnemende veehouder rust, draagt verder bij aan het voorkomen van een herstart van de veehouderijactiviteiten. Meer informatie over dit beroepsverbod staat in artikel 5.4.4. van de LBV-regeling. Deze combinatie van maatregelen beoogt een permanente stopzetting van de intensieve veehouderij op de locatie te realiseren, waardoor de kans op toekomstig overmatig uitrijden van mest wordt geminimaliseerd.

7. Bronnen en extra links

1. [Informatie voor gemeenten over stoppersregelingen voor veehouders - VNG, geopend op maart 26, 2025](#)
2. [Veelgestelde vragen over de Lbv, Lbv-plus en Lbv kleinere sectoren | RVO.nl, geopend op maart 26, 2025](#)
3. [Lbv, Lbv-plus en Lbv kleinere sectoren: Stappen na een positieve beslissing | RVO.nl, geopend op maart 26, 2025](#)
4. [Hoe bepaal ik of ik moet deelnemen aan de LBV/LBV-plus-regeling?, geopend op maart 26, 2025](#)
5. [Lbv en Lbv-plus: uw rol als gemeente | RVO.nl, geopend op maart 26, 2025](#)
6. [Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties- Officiële bekendmakingen, geopend op maart 24, 2025](#)
7. [Legeland Advies -, geopend op maart 24, 2025](#)
8. [Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties \(Lbv\) | RVO.nl, geopend op maart 26, 2025](#)
9. [Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting \(Lbv-plus\) | RVO.nl, geopend op maart 26, 2025](#)
10. [Veehouderij beëindigen of verplaatsen: uw rol als gemeente | RVO.nl, geopend op maart 26, 2025](#)
11. [Aanpak piekbelasting vereist nauwe betrokkenheid gemeenten - VNG, geopend op maart 26, 2025](#)
12. [Handreiking voor stikstofregelingen en aanpak piekbelasting - VNG, geopend op maart 24, 2025](#)
13. [Beëindigingsregelingen veehouderij en aanpak piekbelasting - VNG, geopend op maart 24, 2025](#)
14. [De belangrijkste asbestregels | Asbest | Rijksoverheid.nl, geopend op maart 24, 2025](#)
15. [Stappenplan: wat moet ik doen bij asbest? | Rijksoverheid.nl, geopend op maart 24, 2025](#)
16. [Checklist sloopmelding - Omgevingsdienst West-Holland, geopend op maart 26, 2025](#)
17. [landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting - Wetten Overheid, geopend op maart 26, 2025](#)
18. [Consultatie Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties \(LBV\) - Internetconsultatie, geopend op maart 24, 2025](#)
19. [Beëindigingsregeling LBV+ open - DeKalverhouder.nl, geopend op maart 24, 2025](#)
20. [Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties \(Lbv\) kleinere sectoren | RVO.nl, geopend op maart 24, 2025](#)
21. [Handreiking stoppersregelingen veehouderij geactualiseerd - PONT Omgeving, geopend op maart 24, 2025](#)
22. [Tegemoetkoming voor uitvoeringskosten stikstofregelingen - VNG, geopend op maart 26, 2025](#)
23. [Instrumentenkoffer landelijk gebied - NPLG, geopend op maart 24, 2025](#)